

Cooperació municipal per la pau

Pràctiques de ciutats

COOPERACIÓ

- Agermanament Pforzheim-Gernika p.12
- Oficines per la pau p.12
- Districte 11-Sarajevo p...13

PRESSIÓ POLÍTICA

- Agenda internacional de les ciutats.....p.13

Xarxes i Campanyes

- Ciutats i Governos Locals Units.....p.14
- Sister cities.....p. 14

Recursos

- Documents teòrics.....p.15
- Manuals pràctics.....p.15
- Tallers de formació p.16

- p.2-5 Cooperació municipal
  - p.2 1. Història de la cooperació entre ciutats
  - p.3 2. La cooperació internacional municipal
  - p.3 3. Internacionalitzar la ciutat
  - p.4 4. Formes de cooperació municipal
- p.6-11 Cooperació de ciutats per la pau
  - p.6 1. Cooperació internacional en contextos de conflicte armat o tensió
  - p.8 2. Cooperació per la pau
  - p.9 3. Sensibilitat al conflicte
- p.12-13 Pràctiques dels municipis
  - p.12 1. Formes de cooperació internacional
  - p.13 2. Pressió política
- p.14 Campanyes i xarxes internacionals
- p.15-16 Recursos

Cooperació de ciutats

La **cooperació entre ciutats** (*City-to-city cooperation*) es defineix com "totes les formes possibles de relació entre les autoritats locals de dos o més països col·laborant juntes en assumptes d'interès mutu".¹

1. Història de la cooperació entre ciutats

En acabar la II Guerra mundial es generalitzen els **agermanaments** entre ciutats com a mitjà d'apropament cultural entre poblacions que havien estat enfrontades. Es formalitzen essencialment entre ciutats europees.

A partir dels anys '70, els agermanaments redefeixen un contingut més enfocat a la cooperació, sovint de cooperació pel desenvolupament. Aquesta evolució fa que es parli de cooperació entre ciutats o de **cooperació descentralitzada** tot i que la forma, una relació bilateral estable dels agermanaments, és essencialment la mateixa.

Més endavant la cooperació entre ciutats es centra en la implementació d'actuacions de **cooperació tècnica** entre ciutats, o, cada vegada més, en la **incidència política** en esferes internacionals.

Evolució de la cooperació descentralitzada: avenços i nous horitzons

Intercanvis escolars, culturals i ensenyament de llengües

Col·laboració trans-fronterera entre municipis veïns

Agermanaments de reconciliació "Est-Oest" després de la II Guerra Mundial

Agermanaments pel desenvolupament "Nord-Sud" després de la descolonització d'Àfrica

Agermanaments per a la cooperació i projectes d'assistència tècnica

Enfortiment de l'Associacionisme municipal internacional

Agermanaments triangulars (dos que recolzen a un tercer)

Xarxes internacionals temàtiques (treball horitzontal sectorial)

Vinculació amb programes de la cooperació bilateral (Estats)

Vinculació amb programes d'agències internacionals (ONU)

Accions concertades de pressió per a incidir en programes polítics

Activisme coordinat en política exterior i ajuda emergent

Col·laboració per incidir en l'agenda internacional i promoure el municipalisme.

anys '50

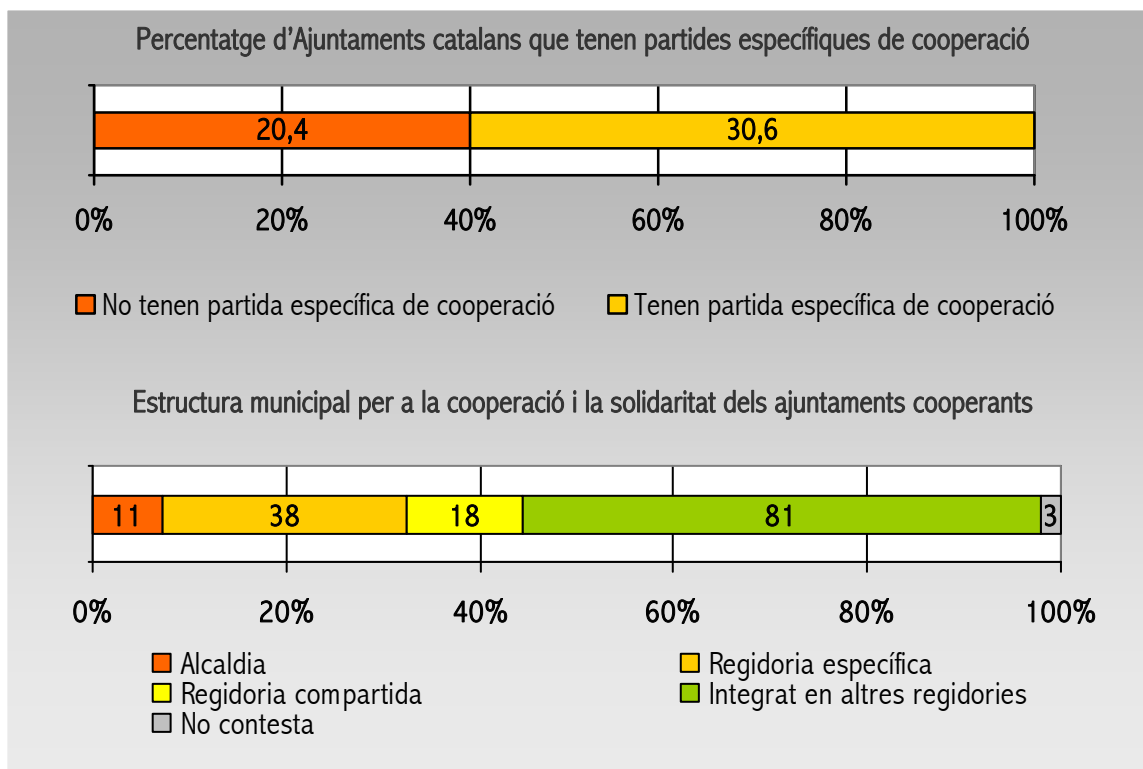
principis del s. XXI

Font: Manual práctico para internacionalizar la ciudad

¹ UN-Habitat. City to City Cooperation. *Habitat Debate*, vol. 8, nº 3, setembre del 2002. Altres definicions matisen que la relació pot ser no només amb altres governs locals, sinó també amb altres actors no governamentals, com organitzacions de la societat civil o universitats amb incidència local.

2. La cooperació internacional municipal

Els municipis demostren sovint un compromís prou important per la cooperació. Com mostren les dades a continuació, 60% dels ajuntaments catalans tenen partides específiques per cooperació, mentre que un 25% dels municipis catalans tenen una regidoria específica de cooperació.

Font: *Cooperació local de Catalunya amb els països del Sud 2003-2005*.
Barcelona: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2007.

3. Internacionalitzar el municipi

La llarga tradició de cooperació entre ciutats i el volum considerable d'ajuts que aporten fa que els municipis hagin de racionalitzar les seves accions. Per a això, és important que totes les accions de cooperació tinguin una lògica d'acord amb un programa estratègic. "Es tracta, per tant, de superar la 'cultura de projectes' i els enfocaments tradicionalment 'administratius', centrats en la gestió puntual de projectes o d'accions aïllades, per a passar a construir un enfocament més integral a través de l'articulació d'una estratègia a llarg termini."²

² Zapata, E. Zapata, E. *Guía para la acción exterior de los gobiernos locales y la cooperación descentralizada Unión-Europea-América Latina. Vol.1 Manual para internacionalizar la ciudad*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2007. p.32.

Pautes generals per a la planificació estratègica internacional	
1. Analitzar el context extern	Conèixer el més exhaustivament possible la història i la situació actual de les relacions exteriors de la ciutat (del govern i de la societat civil).
2. Analitzar la situació interna	Analitzar el marc legal, el marge de maniobra en matèria internacional, les diferents àrees i departaments del govern per saber quines tenen o han tingut vincles internacionals i quines tenen més potencial i necessitat d'establir-los.
3. Identificar les prioritats locals	Identificar les prioritats per que l'acció internacional contribueixi a complir els objectius del pla de govern.
4. Definir la visió de futur	Definir el que es desitja assolir a través de l'estratègia internacional.
5. Vigilar la legalitat de les actuacions	Verificar que els actes internacionals que es volen dur a terme són conformes a les lleis en vigor (legislació del propi govern local i del govern local amb el que es vol cooperar, legislacions estatals i internacionals).
6. Adequar la institució i els processos	Distribuir l'autoritat entre els diferents nivells jeràrquics, preveure la integració de les diferents àrees que intervinguin, etc., de forma a que contribueixi al correcte desenvolupament de l'estratègia.
7. Assignar recursos	Preveure els recursos suficients per a la implementació de l'estratègia, però sense despeses supèrflues donat que es gasten els diners dels ciutadans a l'exterior.
8. Formalitzar i garantir la continuïtat	Prendre mesures formals per a garantir la sostenibilitat de l'estratègia.
9. Comunicar a la població	Informar i desvetllar l'interès de la població per l'estratègia de cooperació, obrir espais de consulta i participació.
10. Avaluar i perfeccionar l'estratègia	Analitzar els encerts i els errors, els avenços i els retrocessos en l'estratègia, per tal de fer els ajustaments pertinents.

Font: elaboració pròpia a partir de Zapata, E. Op. cit.

4. Formes de cooperació municipal

· **Cooperació directa** : Una primera forma de cooperació entre ciutats és aquella en la que el municipi s'implica directament en l'objecte de la cooperació. L'objecte i el grau de compromís de la cooperació directa són molt diversos, com en testimonien les diferents formes de cooperació entre ciutats al llarg del temps.

· **Cooperació indirecta**: En la cooperació indirecta, el municipi aporta a la cooperació els diners destinats a subvencionar projectes de cooperació gestionats per entitats no governamentals. En aquest cas, la incidència del

municipi rau en la definició de les prioritats dels plans de cooperació, i en la selecció d'uns projectes o uns altres.

Per a implementar les polítiques de cooperació, els ajuntaments poden optar per diferents formes d'organització (molts municipis segueixen més d'un model alhora):

· **Model institucional:** s'articula una relació entre dues ciutats en pla d'igualtat.

· **Model mixt:** en aquest model, les polítiques de cooperació estan definides conjuntament per l'ajuntament i per entitats de la societat civil. És el cas dels **Consells de cooperació**, uns "òrgan[s] de participació ciutadana on les entitats ciutadanes relacionades amb la cooperació al desenvolupament i els representants de la corporació local tenen l'oportunitat de definir una acció conjunta de cooperació i sensibilització d'àmbit local."³ Municipis com Rubí, Castelldefels o Vilafranca del Penedès tenen consells de cooperació.

· **Model social:** Una altra opció és configurar una estructura en que les organitzacions de la societat civil del municipi, constituïdes com a plataforma, gestionen part de la cooperació. En algunes ciutats on es segueix aquest model es creen **Coordinadores locals d'entitats**, plataformes horitzontals on les organitzacions de la societat civil es concerten i col·laboren. Municipis com Sabadell, Badalona, L'Hospitalet, Mollet del Vallès, Montcada i Reixac, etc. en tenen.

En general, es considera que les polítiques més efectives són aquelles que estan sostingudes en el temps, i per tant, que estiguin integrades institucionalment en el si del govern local: "Per a donar una major continuïtat i solidesa a les accions, es recomana que l'estratègia internacional sigui validada formalment". La formalització de les relacions internacionals, però, no ha de suposar un estancament en la naturalesa de les relacions, ni un suport incondicional a les contraparts independentment de si la relació funciona o no.⁴

---

³ *Cooperació local de Catalunya amb els països del Sud 2003-2005*. Barcelona: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, 2007.

⁴ Zapata, E. Op. Cit. p.56-57.

Cooperació de ciutats per la pau

Tot i que sovint la cooperació internacional s'assimila a la cooperació al desenvolupament, existeixen molts altres motius pels quals cooperar: la governança, la protecció dels drets humans, etc.

Des de fa prop de deu anys, però, investigadors i practicants de la pau adverteixen que qualsevol d'aquests tipus de projectes, quan s'implementen en contextos de conflicte armat o de tensió, no es poden dur a terme com si es fes en un context més pacífic. En efecte, les actuacions que es duuguin a terme en contextos de conflicte han de tenir en compte certes especificitats per a no tenir un impacte negatiu en el context. Aquesta *sensibilitat al conflicte* s'ha d'aplicar no només pels projectes de cooperació per la pau,⁵ sinó també per aquells projectes d'altres tipus de cooperació (pel desenvolupament, pels drets humans, de cooperació tècnica, etc.) que es desenvolupen en contextos de conflicte armat o tensió.

1. Cooperació internacional en contextos de conflicte armat o tensió

A partir de finals dels anys '90 sorgeix un moviment de reflexió sobre l'impacte que poden tenir els projectes de cooperació que es desenvolupen en un context de conflicte armat. Aquests estudis han constatat que els projectes de cooperació internacional – encara que assoleixin els seus objectius humanitaris, de desenvolupament, etc. – no sempre tenen una incidència positiva en el context del conflicte armat en el que s'implementen. Un projecte que s'engegui en una situació de tensió i/o de conflicte armat pot no resultar en una situació més pacífica. A vegades pot contribuir a exacerbar la violència, a crear encara més desigualtats socials o a reforçar els desequilibris de poder entre els grups enfrontats, per exemple. De la mateixa manera, un projecte pot tenir un impacte positiu no intencionat i que passi desapercbut.

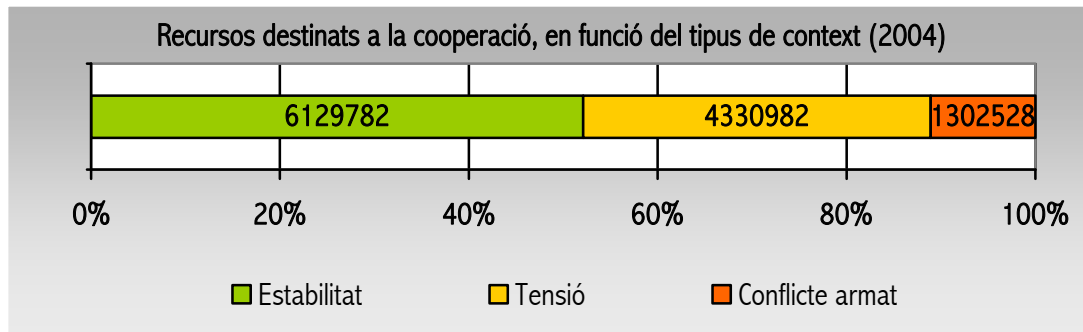
Partint d'aquestes conclusions, alguns teòrics i pràctics de la cooperació reivindiquen que els projectes siguin sensibles al fet que el projecte s'implementa en un context de conflicte (*conflict sensitivity*), mirant d'identificar quines accions són efectives i obtenen resultats de construcció

---

⁵ Veure l'apartat 2. Cooperació per la pau.

de pau, i quines tenen més risc de comportar conseqüències negatives al context de conflicte.⁶

Pocs ajuntaments i altres actors de la cooperació tenen consciència d'aquest fet. Tanmateix, la proporció de projectes impulsats per governs locals que desenvolupen accions de cooperació en contextos en tensió o de conflicte armat no és menyspreable. Com mostra el gràfic següent, un 48% dels recursos que els ajuntaments catalans destinen a la cooperació internacional es destinen a projectes en contextos de tensió o de conflicte armat.

Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de *Cooperació local de Catalunya amb els països del Sud 2003-2005*, i *Alerta 2005! Informe sobre conflictes, derechos humanos y construcción de paz*. Barcelona: Icària-Escola de Cultura de Pau, 2005.

Tot i que l'aplicació de la *sensibilitat al conflicte* encara és minoritària, cal destacar en l'àmbit institucional algunes passes positives per introduir aquests temes en l'agenda. La Direcció General de Planificació i Avaluació de Polítiques per al Desenvolupament del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació de l'estat espanyol, s'ha dotat d'unes estratègies sectorials en el camp de la Construcció de la Pau i en el de l'Acció Humanitària que aborden, per primera vegada, la perspectiva de la sensibilitat al conflicte, proposant l'ús d'instruments que minimitzin els impactes negatius que aquesta pugui tenir en escenaris proclius al conflicte violent.

Recomanacions de la OCDE sobre projectes de cooperació al desenvolupament en contextos de tensió o conflicte armat.

A l'hora de formular enfocaments per a la cooperació pel desenvolupament en situacions de conflicte, s'han de tenir en compte els següents principis:

- La cooperació pel desenvolupament ha de fer tot lo possible per a afavorir un entorn d'estabilitat democràtica estructural que serveixi de base pel desenvolupament sostenible.
- Els donants han de tractar de desenvolupar la seva capacitat per a analitzar el context sociopolític en el que es proporciona la cooperació pel desenvolupament.
- L'anàlisi detallat ha de servir de base per a valorar la importància relativa d'abordar explícitament les causes profundes del conflicte dins de les estratègies de la cooperació pel desenvolupament.

DAC Guidelines: *Conflicto, paz y cooperación para el desarrollo en el umbral del siglo XXI*.

<http://www1.umn.edu/humanrts/instree/spanish/soecddev.htm>

⁶ Sobre com aplicar com aplicar la sensibilitat al conflicte, veure l'apartat 3.

2. Cooperació per la pau

Pel que fa a les accions que contribueixen directament a promoure la pau i a eradicar la violència, n'hi ha de diferents tipus, independentment del moment en el que s'apliquen (si és abans (tensió), durant, o després d'un conflicte armat).

Construcció de pau (*peacebuilding*) : conjunt de mesures, plantejaments i etapes necessàries encaminades a transformar els conflictes violents en relacions més pacífiques i sostenibles.⁷

Les accions de construcció de pau es poden dividir en tres grans àmbits:⁸

- **Acabar amb la violència directa i promoure la seguretat de les persones:** en aquest àmbit es poden incloure mesures com l'atenció a les víctimes de la violència directa, projectes psicosocials per tractar l'odi, les seqüeles psicològiques, etc. També mesures de desarmament com la destrucció d'armes, la desmobilització de soldats, o el suport a campanyes de desarmament.
- **Actuar sobre les causes estructurals del conflicte:** identificar les causes originals de la violència (si el conflicte és degut a una mala governabilitat, a desigualtats socials, a qüestions territorials, a l'odi entre grups, etc.) i intervenir sobre elles és la millor manera d'assegurar-se que la violència no resorgeixi. Aquest tipus d'accions s'han de planificar amb un enfocament a més llarg termini.
- **Crear els mitjans per a afavorir la transformació del conflicte:** per a contribuir a la transformació del conflicte en un context caracteritzat per la violència, cal prendre mesures específiques com facilitar que les parts en conflicte arribin a acord comuns, afavorir l'apoderament de les persones en contra del conflicte armat, donar suport a la gent que s'esforça per mantenir-se al marge de les parts enfrontades per a reforçar la seva actitud de rebuig de la violència i la seva actuació a favor de la pau, etc.

La [Llei de Foment de la Pau](#), aprovada pel Parlament català el 4 de juliol del 2003, és el principal document que regula les accions de construcció de pau que poden implementar els governs locals entre altres.

---

⁷ Lederach, J. P., *Construyendo la paz. Reconciliación sostenible en sociedades divididas*. Bakeaz, Bilbao, 1998. p. 47-48

⁸ Aquesta classificació correspon als tres àmbits estratègics que han definit l'agència de cooperació sueca SIDA (document *Promoting Peace and Security through Development Cooperation*, p.3) i al marc estratègic sobre construcció de pau del Ministeri d'Exteriors noruec (*Peacebuilding – a development perspective*. p. 15)

3. Sensibilitat al conflicte

En línies generals, els aspectes que s'han de tenir en compte a l'hora d'implementar un projecte en un país en situació de tensió, de conflicte armat o de post-guerra són:

👍 **Anàlisi del context:** abans de planificar un projecte, és crucial tenir un coneixement ajustat del context de conflicte armat en el que es desenvoluparà.

👍 **Connectors i divisors:** A l'hora d'analitzar el projecte i de planificar-lo, cal detectar els elements connectors i els divisors⁹ del context en que es desenvolupa el projecte, i vetllar perquè el projecte reforci els elements connectors i afebleixi els divisors.

👍 **Sostenibilitat:** La pràctica de la construcció de pau prioritza la generació de processos per damunt d'aconseguir resultats concrets a curt termini. Per aquesta raó, la sostenibilitat dels processos als que es dona suport té un pes especial. Per a garantir la seva sostenibilitat, es recomana, per exemple, implementar programes d'acord amb la percepció de la població local del que és necessari per a aconseguir la pau, per a no desmotivar la seva implicació en el projecte. Cal tenir en compte que en ocasions implicar el personal dinàmic i motivat per a implementar projectes pot comportar l'absorció de les energies d'iniciatives locals. També cal planificar una estratègia de sortida: preveure com continuarà el projecte un cop s'acabin els fons.¹⁰

👍 **Seguretat:** Els projectes de cooperació al desenvolupament i d'ajuda humanitària que es desenvolupen en un context de conflicte armat han de fer-se preguntes relatives a la seguretat: Com es garantirà la seguretat del personal local i del personal estranger? Com es garantirà que els recursos materials i econòmics arribin a bon port en un context de conflicte armat? Quines relacions s'establiran amb els grups armats si aquests reclamen un "impost" per a permetre el pas dels bens materials pels territoris que controlen?

Per a respondre a les necessitats de seguretat, a més, és adient fer una avaluació de riscos (*risk assessment*) per a assegurar-se que hi haurà les estructures polítiques, legals, i de seguretat mínimes necessàries per a les

---

⁹ Els elements connectors són els factors que posen en relació les parts oposades del conflicte amb un objectiu constructiu. Poden ser persones o grups de persones que rebutgen la divisió (associacions mixtes, intel·lectuals amb rols actius a favor de l'enteniment entre les parts, etc.), espais de trobada de persones dels dos bàndols (mercats, places, transports públics, hospitals, etc.), valors comuns, costums, etc. Els elements divisors, doncs, són els factors que aprofundeixen les clivelles dins de la societat. Segons M. Anderson; *Do no harm. How can aid can support peace-or war*, Lynne Rienner Publishers, Inc, Boulder Colorado, 1999.

¹⁰ Collaborative Learning projects. *Reflecting on Peace Practice Project*. 2004

persones i per a assegurar el bon desenvolupament del projecte.¹¹ Aquesta avaluació de riscos ha de tenir en compte els riscos que pot suposar el context sobre el projecte, però també els riscos que pot tenir el projecte sobre el context.¹²

👍 **Amplificar l'impacte (*Scaling up*):** Comparats amb la complexitat dels conflictes als que s'enfronten, els projectes de construcció de pau tenen un impacte molt reduït. Es pot mitigar aquest fet adoptant estratègies per eixamplar l'impacte, com multiplicar el projecte en altres zones geogràfiques, o aplicant-lo a altres tipus de destinataris (pujar en la piràmide dels actors (veure p. 58)). Altres exemples de com amplificar la incidència del projecte és utilitzant massivament els mitjans de comunicació, el treball amb xarxa amb altres actors, o proposar el projecte a altres institucions amb més influència.¹³

👍 **Mesurar l'impacte:** És important que l'avaluació mesuri, no només el grau de compliment dels objectius que es planteja com a projecte de cooperació al desenvolupament, ajut humanitari, o construcció de pau (*output*), sinó que a més avaluï l'impacte que la intervenció ha tingut en el context del conflicte armat (*impact*).¹⁴

La iniciativa RPP¹⁵ identifica cinc camps en els que es pot mesurar l'impacte del projecte en el context:

- si el projecte contribueix a pal·liar alguna de les causes claus del conflicte armat o tensió;
- si afavoreix que les comunitats desenvolupin les seves pròpies iniciatives de pau;
- si es creen o reformen institucions o mecanismes que permeten actuar sobre les causes del conflicte armat;
- si afavoreix que la població resisteixi a la provocació de la violència;
- si augmenta la seguretat i la percepció de seguretat de les persones.

👍 **Lliçons apreses:** Per tal de facilitar la identificació de com i quan es poden produir els impactes positius, cal recollir els aprenentatges que es vagin adquirint amb la pràctica. És important concloure de cada experiència de cooperació què és el que ha tingut un impacte positiu i el que no.

---

¹¹ Bush, K., *A Measure of Peace: Peace and Conflict Impact Assessment (PCIA) of Development Projects in Conflict Zones*. Working Paper No. 1. Març, 1998. The Peacebuilding and Reconstruction Program Initiative & The Evaluation Unit.

¹² Bush, K. ob.cit.

¹³ Lederach, J-P., Neufeldt, R., Culbertson, H., *Reflective Peacebuilding A Planning, Monitoring, and Learning Toolkit*. The John B. Kroc Institute for International Studies. Mindanao, 2007. p. 51.

¹⁴ Paffenholz, T., *Third generation of PCIA: Introducing the Aid for Peace Approach*. Berghof Research Centre for Constructive Conflict management, 2005.

¹⁵ Collaborative Learning projects. Op. Cit.

Així, les principals especificitats de la cooperació per la pau respecte a la cooperació descentralitzada són:

	Projecte clàssic	Cooperació descentralitzada	Cooperació per la pau
Tipus d'actors	<ul style="list-style-type: none"> Beneficiaris, grups-diana, generalment amb una participació instrumental 	<ul style="list-style-type: none"> Implicació activa de diferents famílies d'actors (responsabilització) 	<ul style="list-style-type: none"> Implicació activa de diferents tipus d'actors Prioritat als actors connectors
Enfocament	<ul style="list-style-type: none"> El projecte com a marc de referència Sèrie d'activitats limitades en el temps i basades en objectius, mitjans i pressupostos definits <i>ex ante</i> 	<ul style="list-style-type: none"> El procés com a marc de referència Enfocament programàtic Planificació i aplicació interactives 	<ul style="list-style-type: none"> El procés com a marc de referència Importància del foment d'espais relacionals estables Planificació i aplicació interactives
Nivells	<ul style="list-style-type: none"> Projecte sovint limitat a un nivell (micro) 	<ul style="list-style-type: none"> Recerca d'una articulació i d'una coherència a diferents nivells d'intervenció (micro-meso-macro) 	<ul style="list-style-type: none"> Es tenen en compte dos nivells d'intervenció: el del projecte, i el del context del conflicte
Identificació / Instrucció	<ul style="list-style-type: none"> Enfocament de dalt a baix Identificació per agències centrals o assistents tècnics 	<ul style="list-style-type: none"> Responsabilitat dels actors locals Procés de diàleg i concertació 	<ul style="list-style-type: none"> Responsabilitat dels actors locals Concertació amb altres actors que intervenen en el context, i amb marcs estratègics d'intervenció si n'hi ha
Implementació / Gestió	<ul style="list-style-type: none"> Gestió centralitzada Creació d'estructures de gestió <i>ad-hoc</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Delegació de responsabilitats, incloses les financeres, a actors descentralitzats Utilització d'institucions locals 	<ul style="list-style-type: none"> Implementació compartida amb distribució de tasques clara Es preveuen mecanismes de resolució de conflictes entre les parts implicades
Assistència tècnica i altres intermediaris	<ul style="list-style-type: none"> Rol sovint dominant de l'assistència tècnica o de l'interfaç en totes les fases del projecte 	<ul style="list-style-type: none"> Implicació directa de les capacitats locals Redefinició del rol de l'assistència tècnica Intermediaris com a prestataris de serveis 	<ul style="list-style-type: none"> Implicació directa de les capacitats locals Importància de tenir en compte l'impacte de la relació amb grups armats i/o estats
Eines	<ul style="list-style-type: none"> Instrucció i avaluació Anàlisis costs-beneficis, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Anàlisis participatius, anàlisi institucional, quadres de concertació i de diàleg, etc... 	<ul style="list-style-type: none"> Sensibilitat al conflicte: Do no harm, Avaluació de l'Impacte sobre la Pau i el conflicte, etc.
Avaluació	<ul style="list-style-type: none"> Prioritat al control <i>a priori</i> Eficàcia jutjada en funció del nivell de despeses, el lliurament dels mitjans posats en pràctica i del respecte dels terminis Objectius quantitius (realitzacions concretes) 	<ul style="list-style-type: none"> Èmfasi en els resultats <i>a posteriori</i> Importància dels objectius qualitius (el diàleg, el recolzament a l'estructuració dels actors, etc...) Seguiment i avaluació conjunta 	<ul style="list-style-type: none"> S'avaluen els resultats del projecte (<i>output</i>) i l'impacte del projecte en el conflicte (<i>impact</i>) Avaluacions inicials, intermitges, i finals Importància dels objectius qualitius Seguiment i avaluació conjunta Importància sistematitzar lliçons i bones pràctiques

Font: Escola de Cultura de Pau, a partir de la Taula "Comparaison entre les approches classiques et la démarche de coopération décentralisée", a *Appui à la Coopération Décentralisée*. Comissió Europea, 23 de desembre de 1999, i les aportacions De *Do no harm, Peace and Conflict Impact Assessment*, *Reflecting on Peace Practice*, i *Aid for Peace*.

Pràctiques dels municipis

1. Formes de cooperació internacional

Per a ser el més efectiva possible, la cooperació municipal ha de buscar una forma de cooperació sostinguda, amb un compromís estable amb les contraparts. Algunes de les formes de fer-ho, són, de menys a més estables:

Agermanaments amb altres municipis.

Agermanament Pforzheim-Gernika

Objectiu: Superar una experiència de guerra traumàtica gràcies a un agermanament reconciliador.

Context: Pforzheim (Alemanya) i Gernika (Espanya) van patir terribles bombardeigs aeris durant la segona guerra mundial: Gernika el 26 d'abril de 1937, i Pforzheim el 23 de febrer de 1945.

Descripció: L'agermanament de les dues ciutats es formalitza al 1988. És l'origen de viatges i d'intercanvis culturals i esportius entre les dues ciutats. Des de 1989, també, el Goethe Institut ofereix classes d'alemany a Gernika a un preu preferent. Darrerament, per celebrar els 70 anys del bombardeig de Gernika s'ha organitzat una caminada de 2000 km entre les dues ciutats, creuant França pel camí de Santiago.

Resultats: A 20 anys de l'inici de l'agermanament, les dues ciutats són molt actives en la organització d'activitats conjuntes.

Contacte: Ciutat de Pforzheim (www.stadt-pforzheim.de) i de Gernika (www.gernika-lumo.net).

Oficines per a coordinar les accions de cooperació per la pau.

Oficines per la Pau

Objectiu: Facilitar la gestió dels projectes de cultura de pau, drets humans, solidaritat i cooperació internacional de la cooperació de les ciutats mitjançant una oficina co-gestionada per la societat civil.

Context: La tasca de la Coordinadora Nacional d'Entitats Locals per la Pau i els Drets Humans porta a molts municipis italians a crear una oficina per la pau en el seu si. Avui, altres actors com el Ce.Co.Pax (Centro di Cooperazione per la pace) a Roma prenen el relleu d'aquest impuls inicial.

Descripció: Les oficines per la pau treballen d'acord amb uns objectius definits per les entitats del municipi, i assumits per una persona coordinadora, seleccionada per la mateixa plataforma d'entitats, però contractada per l'ajuntament. Les oficines per la pau poden assumir funcions com la formació de professorat de les escoles del municipi en educació per la pau, organitzar actes informatius sobre temes relacionats amb la pau, els drets humans i la solidaritat, promocionar xarxes de relacions internacionals amb organitzacions que treballin aquestes temes, impulsar agermanaments, etc. En algun cas, com a la província de Roma, les Oficines per la Pau col·laboren amb centres d'estudis per la pau.

Resultats: Actualment, a la província de Roma hi ha 12 oficines per la pau. **Contacte** del projecte Ciutats de pau, que promou l'establiment de Oficines per la pau a la Província de Roma, impulsat per Ce.Co.Pax: www.cecopax.it/mid.htm.

Oficines de col·laboració

Districte 11 - Sarajevo

Objectiu: Formalitzar la cooperació entre Sarajevo (Bòsnia i Hercegovina) i Barcelona.

Context: Els moments més durs de setge a la ciutat de Sarajevo en la guerra entre la República Serbska i Bòsnia i Hercegovina coincideixen amb la celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona. Una crida de l'Alcalde de Sarajevo, Muhamed Kresevljakovic, a l'esperit olímpic motiva a la ciutat de Barcelona a establir formes de cooperació per la pau entre les dues ciutats.

Descripció: Després d'uns anys de gestionar projectes de cooperació de forma informal, la ciutat de Barcelona crea una oficina –amb personal i dotació pressupostària pròpia– per a gestionar els projectes de cooperació amb Sarajevo, ja siguin impulsats per la ciutat com per associacions de la societat civil. Aquesta oficina pren el nom de Districte 11, fent de Sarajevo un onzè districte simbòlic que s'afegeix als deu que té Barcelona.

Resultats: La col·laboració a través del Districte 11 ha permès vehicular projectes de tota mena (combois d'ajut humanitari, reconstrucció de barris i centres sanitaris, creació de centres de protecció de dones enfront de la violència de gènere, encontres entre alcaldes serbis i bòsnis, etc.). Amb la normalització de la situació a Sarajevo, Districte 11 s'ha convertit en Barcelona Solidària, oficina de cooperació internacional de Barcelona, que intervé en altres contextos, i la contrapart de Sarajevo s'ha convertit en la ONG Fundació de la Democràcia Local.

Contacte de Barcelona Solidària: cooperaciointernacional@bcn.cat / Contacte de la Fundació de la Democràcia Local de Sarajevo: adl@bih.net.

 La col·laboració sostinguda entre les ciutats ha afavorit la creació d'entitats estables a Bòsnia i Hercegovina, com la Fundació de la Democràcia Local, o la Xarxa Segura, on participen 32 entitats bosnianes en contra de la violència de gènere.

2. Pressió política

Participar en xarxes a favors del reconeixement del paper internacional dels municipis.

Agendes internacionals de les ciutats

Objectiu: aconseguir el reconeixement del rol dels governs locals, i convidar-los a implicar-se en accions de cultura de pau.

Context: La ciutat de La Haia és una de les ciutats més implicades en la Comissió de Diplomàcia de ciutats de la organització Ciutats i Governos Locals Units.

Descripció: Partint d'un llarg procés de discussió sobre el paper històric de les ciutats en àmbits com la Diplomàcia, d'identificació de les mesures pràctiques que donen contingut al concepte de Diplomàcia de Ciutats, la ciutat de La Haia, junt amb altres institucions i ciutats, ha facilitat un procés per a elaborar una agenda sobre les mesures que poden assumir les ciutats en l'àmbit de la cooperació internacional per la pau.

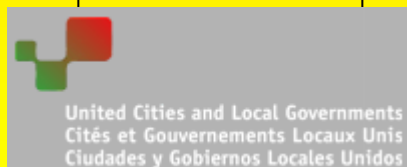
Resultats: El procés d'elaboració de l'[Agenda de La Haia sobre Diplomàcia de ciutats](#) es va finalitzar amb la celebració de la conferència de La Haia al juny de 2008 en que els actors van donar els seu vist-i-plau pels continguts.

Contacte: Alexandra Sizoo: alexandra.sizoo@vng.nl.

Campanyes i xarxes municipals

La xarxa **Ciutats i Governes Locals Units** (www.cities-localgovernments.org), té per objectiu general aconseguir un major reconeixement del rol polític dels governs locals. Dins d'aquest marc, una de les seves funcions és fomentar la Diplomàcia de ciutats: que els municipis assumeixin tasques de cooperació amb altres municipis que pateixin un context de tensió, de conflicte armat o de postguerra. Per a això, el grup de treball sobre Diplomàcia de ciutats investiga sobre les possibles accions a l'abast dels municipis per a contribuir a la construcció de pau, i recull les millors pràctiques desenvolupades. Dins de les seves accions també està previst donar suport a iniciatives municipals o de xarxes de municipis de construcció de pau.

Contacte del Grup de treball sobre Diplomàcia de ciutats: Alexandra Sizoo, alexandra.sizoo@vng.nl

Sister cities (ciutats germanes, <http://www.sister-cities.org/>) és una organització nord-americana que facilita l'agermanament entre ciutats d'arreu del món.

Per a això, ofereix recursos com un [Banc de ciutats](#) que busquen agermanar-se amb altres, manuals pràctics sobre com agermanar-se, com aconseguir visats, com aconseguir fons, etc., i un [blog](#) per a que els membres de la organització comparteixin les seves idees sobre com construir la pau.

Recursos

Documents teòrics sobre el paper dels municipis en la cooperació per la pau

- Diputació de Barcelona i Ajuntament de Barcelona (2008).

[El paper dels governs locals en la construcció de la pau.](#)

Barcelona: Diputació de Barcelona / Ajuntament de Barcelona.

Recull de les ponències i conclusions de la Conferència internacional sobre el paper dels governs locals en la construcció de la pau celebrada a Barcelona al setembre de 2007.

- Bush, K., [Building Capacity for Peace and Unity. The Role of Local Government in Peacebuilding.](#) FCM, 2004.

Estudi sobre el rol dels municipis en la construcció de pau. Inclou l'anàlisi d'estudis de cas: Tuzla (Bòsnia i Herzegovina), Rafah (Territoris Palestins Ocupats), i Zones de Pau (a Mindanao, Filipines).

Manuals Pràctics sobre cooperació internacional

- Barbeito, C., Redondo, G.. [La construcció de pau aplicada.](#) Barcelona: Escola de Cultura de Pau, 2007.

La publicació explica què cal tenir en compte a l'hora de formular un projecte de desenvolupament o d'acció humanitària quan aquests es desenvolupen en un context de conflicte armat.

- Zapata, E. [Guía para la acción exterior de los gobiernos locales y la cooperación descentralizada Unión-Europea-América Latina. Vol. 1](#) Manual para internacionalizar la ciudad. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2007. p.32.

La publicació dona pistes sobre com planificar l'estratègia internacional d'una ciutat, amb nombrosos exemples de pràctiques interessants.

Tallers de formació sobre sensibilitat al conflicte

L'Escola de Cultura de Pau ofereix tallers a tècnics d'ajuntament i a organitzacions no governamentals de cooperació sobre com incorporar la sensibilitat al conflicte a l'hora de planificar un projecte de cooperació internacional en un context de tensió conflicte armat.

Contacte: Gema Redondo (gema.redondo@uab.cat).

Idées per construir la pau forma part del projecte Municipis Constructors de pau, impulsat per la [Diputació de Barcelona](#) amb conveni amb l'[Escola de Cultura de Pau](#).

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis